

naar
BUITEN

De Fonteintjes

Boven links: In het voorjaar zijn de duinvaleien bedekt met orchideeën. Foto: Yves Adams
Boven rechts: De rietgors is een knappe verschijning tussen de rietpartijen. Foto: Yves Adams
Onder: Onze gidsen Dirk en Christine in de feeëriekle sleedoortunnel. Foto: Natalie Sterckx

De Fonteintjes vormen een zoetwaterlens op 120 m van de Noordzee.
Foto: Natalie Sterckx

Oase in de duinen

Dirk Content – ook al regent het, 't is moeilijk neerslachtig worden in het kielzog van iemand met zo'n naam. Met Dirk en de al even opgewekte Christine De Prest als gids riskeren we zonder morren natte voeten. Zeker als we er een bezoek aan De Fonteintjes en een waaielige strandwandeling voor terugkrijgen. **Tekst: Quinten Lengeler**

Het is zelfs best symbolisch dat we dit duingebied op de grens tussen Blankenberge en Brugge aandoen op een druilerige dag. Zo blijkt uit Dirks welkomstwoordje: “De Fonteintjes danken hun naam aan het Franse ‘fontaine’, wat bron betekent. Dat zijn De Fonteintjes: een bron van zoet water, op amper 120 m van de zee. Dat zoet water is afkomstig van regen-

water. Aangezien de bodem hier van zand is, sijpelt dat regenwater zeer snel de grond in. Daar stapelt het zich op en vormt het de zoetwaterlens waaruit De Fonteintjes bestaan. Die zoetwaterlens ligt bovenop het zeewater, dat hier 18 m diep ligt.”

Uniek kustfenomeen

Dirk gaat verder met een stukje geschiedenis: “Eigenlijk lopen we nu op een oude dijk uit de 13de eeuw, de Graaf Jansdijk. Die diende om het polderlandschap te beschermen tegen overstromingen. De zee kwam toen nog tot hier en schuurde voortdurend tegen de Graaf Jansdijk. Zo is hier mettertijd een soort strand ontstaan. Tegenover de

Nog niet verzadigd?

Hoor de gidsen zelf aan het woord met nog meer verhalen!

Boven: Een primaire duin begroeid met zeeraket. Foto: Natalie Sterckx
Onder: De vloedlijn ligt bezaaid met rugschilden van de zeekat, een inktvis uit onze Noordzee. Foto: Eric Gibcus

dijk heeft zich uiteindelijk de duinen-gordel gevormd die je nu ziet. Daar kon de zee niet meer door en zo raakte dit stuk ingesloten, en op termijn gevuld met regenwater. Een uniek fenomeen aan de Belgische kust.”

Helaas wist (en weet) niet iedereen het unieke karakter van De Fonteintjes te appreciëren. Dirk: “Een parking, een kuuroord, een watersportbaan ... Er zijn al zoveel plannen geweest voor dit gebied. Maar goed dat De Fonteintjes sinds 1982 officieel erkend zijn als natuurgebied. Nu, er is nog steeds veel druk. Het kusttoerisme blijft toenemen. De duinen worden platgelopen, er is meer verkeer en dus meer overlast. Zwerfvuil is hier een groot probleem. Gelukkig werken we goed samen met stad Brugge om dat aan te

pakken. Wij verzamelen de vuiligheid en zij komen die ophalen. De verstoring heeft helaas een aantal mooie soorten weggejaagd, waaronder het woudaapje.”

Geur van belofte

Alsof de natuur haar veerkracht wil onderstrepen, vliegt er plots een slechtvalk over onze hoofden en horen we de parmantige roep van de cetti's zanger vanuit het struikgewas weerklinken. Dirk: “Ondanks de druk blijven De Fonteintjes een vermaarde vogeltrekpleister. Veel trekkende zangvogels zijn bang van open zee en vliegen langs de duinen. Daarom vind je hier regelmatig zeldzame soorten als bosgors, bruine boszanger, bladkoninkje ... De vele rietpartijen zijn interessant voor pakweg kleine karekiet, rietgors of rietzanger. In de winter durft de roerdomp er

opduiken. En ook veel eendensoorten houden zich er schuil. In de zomer is het rietland voor hen de ideale plek om van verkleed te veranderen. Ze kunnen dan een tijdje amper of niet vliegen en dus verstoppen ze zich hier.”

We vervolgen onze weg door een feeëriek ‘tunnel’ overgroeid met sleedoorns. Wanneer we daaruit komen, nestelt de geur van watermunt zich in onze neusgaten. De belofte van nog meer weelde, blijkt bij onze volgende stop. Dirk: “We bevinden ons nu in een natte duinvallei. 's Winters loopt het hier onder. Vanaf het voorjaar droogt het weer op. Die dynamiek brengt veel interessante planten voort, met onze voorjaarsorchideeën als blikvanger: rietorchis, vleeskleurige orchis, grote keverorchis, bijenorchis en moeraswespenorchis.”

Ook buiten de lente is het kleurenpalet hier de moeite. Onze aandacht wordt plots getrokken door een paar felgekleurde, glimmende paddenstoelen. Dirk: “Aha, de wasplaatjes, een beetje de orchideeën onder de zwammen. Ook zij stellen zeer hoge eisen aan hun habitat. Dat zowel orchissen als wasplaatjes hier groeien, duidt op een onverstoorde bodem.”

Dynamische duinen

Ons oog valt plots op een weelderige graspartij in de voorts kort getrimde duinvallei. Dirk: “Sommige graspercelen maaien we bewust niet. Insecten leggen er graag hun eieren. Zo hopen we bij te dragen aan de insectenpopulatie, die sterk onder druk staat. (schalks) Goed dat het maaibeheer nu officieel gebeurt. In de jaren 70, toen het hier nog geen natuurgebied was, kwamen we gewoon illegaal maaien (lacht).” Zo’n guerilla-beheer lijkt wel een wereld verwijderd van het LIFE DUNIAS-project waar De Fonteintjes nu deel van uitmaken.

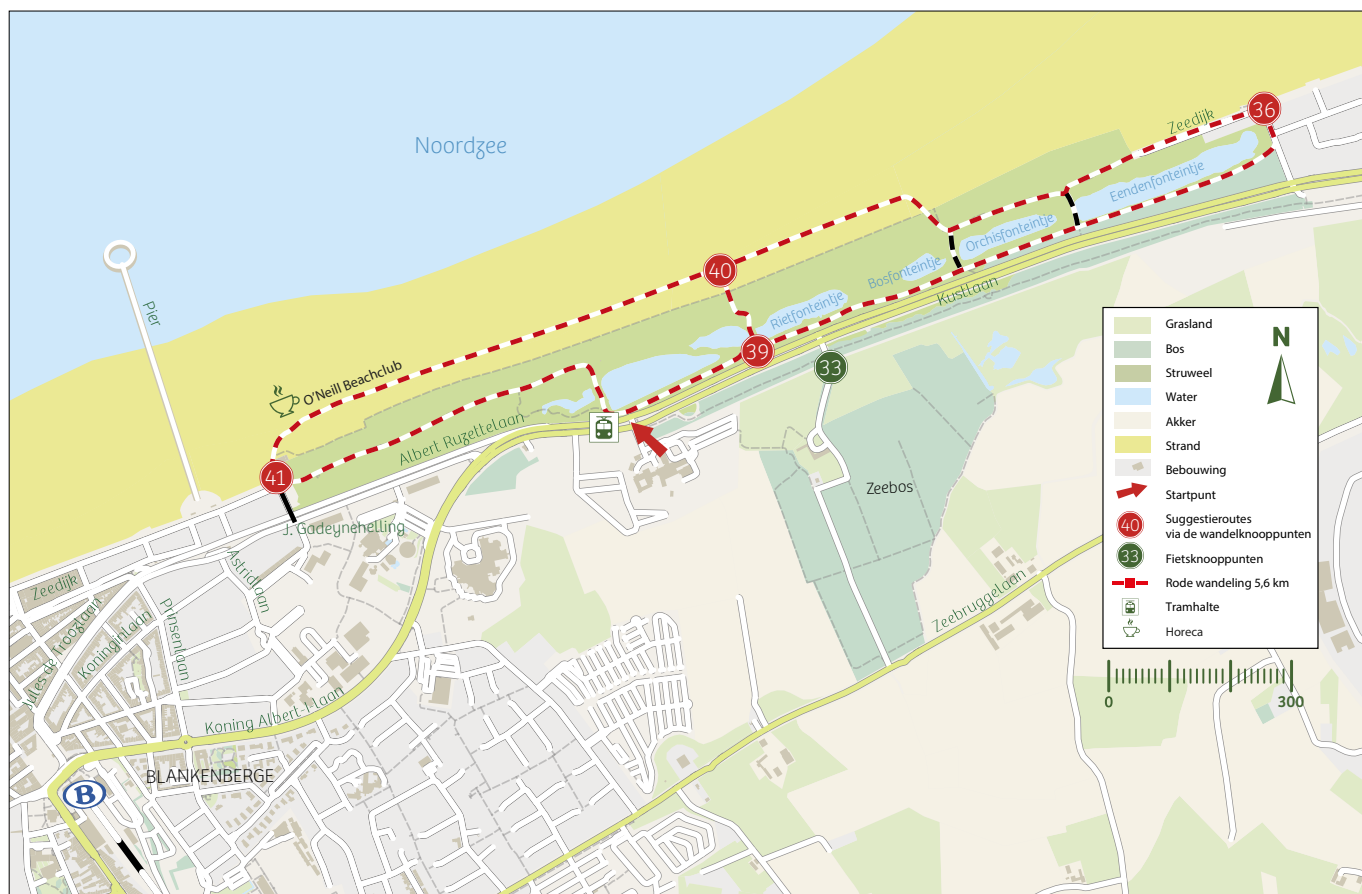
“Op termijn wordt er 50 hectare aan exotische vegetatie uit onze kustduinen verwijderd. Zo krijgen inheemse soorten als wilde liguster of het duinviooltje weer een kans. Gelukkig kunnen duinplanten tegen een stootje, hun omgeving wordt sowieso voortdurend vervormd door de elementen. Een duin is zeer dynamisch.”

Wanneer we richting strand trekken, zien we de flexibiliteit van een duinbiotop geïllustreerd. Dirk: “Als je het strand ongemoeid laat, ontwikkelen zich snel primaire duinen. Aanvankelijk slechts kleine zandhoopjes vol loogkruid of zeeraket, maar geef ze een paar jaar en ze groeien uit tot een heuse duin. Laat dat proces op z’n beloop en je krijgt een duingordel die beter bestand is tegen overstromingen.” Vandaag van overstromingen geen sprake – de vloedlijn ligt op een veilige afstand. Christine loodst ons er opgetogen mee naartoe: “Als kind van het strand ben ik al een leven lang gefascineerd door wat er hier aanspoelt. Ik vind het heerlijk om die fascinatie

door te geven. Vooral aan kinderen, hun verbeelding krijg je snel geprikkeld. We verzamelen dan samen schelpen en ik help hen die te determineren. Verwondering verzekerd.”

Last van verzuring

Ons innerlijk kind blijkt nog springlevend, want al snel speuren ook wij met grote ogen de vloedlijn af. Ook al is alles wat we vinden in se dood, toch leest het als een mozaïek van levensvormen. Schelpen van kokkels, nonnetjes en alikruiken, rugschilden van strandkrabben en zeekatten, eikapsels van hondshaaien, skeletten van zee-egels: Christine presenteert ons een wervelende impressie van wat er wemelt in de wateren van de Noordzee. Helaas staat dat leven onder druk. Christine: “De zee verzuurt door de klimaatopwarming. Daar heeft het gros van wat hier aanspoelt erg veel last van.” Verzuring, ’t is inderdaad nergens goed voor. We vallen in herhaling, maar: een wandeling met Dirk en Christine doet wonderen wat dat betreft.

Achtergrondkaart: openstreetmap.org